

Kauden startti. Latujen hoito alkaa heti, kun on tarpeeksi lunta – tavallisesti marraskuussa. Ensin ladut pohjataan jyrän kanssa, jotta saadaan kova ja kestävä pohja ja jotta montut täyttyvät. Jos ladulla ei ole riittävän paksua pohjaa, latukoneen jyrsin pyöräyttää hiekan esiin.

Kategoriat. Ensimmäisenä aukeavat 1-kategorian ladut pohjataan useita kertoja. 2-kategorian ladut aukeavat helmikuun alussa ja 3-kategorian hiihtolomille. Koska näille latupohjille on ehtinyt jo kertyä reilusti lunta, ne tavallisesti pohjataan kahdesti. Maasto reittien alla kuitenkin vaihtelee. Suot, vesistöt ja kivikot vaativat eniten pohjaustöitä. Hankalia kivikoita on muun muassa Velhon Kodalta Tunturijärvelle ja Luosuun.

Nopeus. Tampparin vauhti riippuu keliolosuhteista. Kun ladun pinta on pehmeää, koneella ajetaan 13–15 kilometrin tuntivauhtia. Kovalla pohjalla tuntivauhti on 8–10 ja jäätiköllä 3–7 kilometriä.

Pakkanen. Koneiden pakkasraja on -25. Keväällä tilanne on monesti hankala, sillä yöllä lämpötila saattaa olla jopa -30, kun taas päivällä se kohoaa lähelle nollaa. Silloin koneet joutuvat joskus lähtemään ajoon kolmenkympin pakkasessa. Tämä johtaa toisinaan moottoriongelmiin. Tamppareissa on SCR-järjestelmä, ja ne käyttävät AdBlue-liuosta.

Kausi paketissa. Latuja ajetaan vappuun asti. Silloin sopimus loppuu ja koneet siirtyvät huoltoon, kuskit puolestaan ylityövapaille.

Keväthaasteet. Kevään edessä reittejä jätetään pois huollon piiristä silloin, kun niille ei enää tampparilla pääse. Ensimmäisenä jäävät pois vesistöjen ylitykset.

Lumisateet. Kovien pakkasten lisäksi haastavaa latujen hoidolle ovat alkutalvi ja tiheät lumisateet. Joskus tehdään lähes turhaakin työtä, jos lumisateisen yön jälkeen ladut ajetaan aamulla ja päivällä alkaa jälleen tuiskuttaa. Yksikään hiihtäjä ei silloin välttämättä ole tuiskutauon aikana ehtinyt ladulle.

Muutokset. Jokaiselle tampparille on määritelty vakioireitti, jota se ajaa. Tähän voi kuitenkin tulla muutoksia esimerkiksi konerikon tai olosuhteiden vuoksi. Kuljettajat ovat tarvittaessa yhteydessä toisiinsa ja voivat muuttaa ajosuunnitelmaa lennosta.

Halli. Tampparit lähtevät matkaan Äkäslompolosta, sillä Ylläsjärven puolella ei tällä hetkellä ole riittävän suurta hallipaikkaa koneelle. Toiveissa on, että tulevaisuudessa yksi tamppareista olisi sijoitettu Ylläsjärvelle.

Palaute. Positiivinen palaute ilahduttaa kuskin mieltä. Hiihtäjien iloiset ilmeet, peukun näyttäminen ja kuvan ottaminen saa kuskinkin hyvälle mielelle.

Latujen käyttäjät. Tampparit kohtaavat laduilla hiihtäjien lisäksi myös eläimiä. Porotokan perässä ei auta kuin rauhallisesti ajella ja odottaa, että herrat ja rouvat päättävät siirtyä syrjään. Hätyyttää poroja ei saa. Myös soitimella olevat metsot saattavat ärhennellä latukoneelle. Voimansa tunnossa olevalle linnulle ei latukonekaan ole kummoinen vastus. Tässäkin tapauksessa latukone odottaa, että eläin päättää jatkaa matkaa.

Aikataulut. Kaikkia latuja ei ajeta joka päivä, eikä reittien ajamiseen ole ennalta sovittuja aikatauluja. Reittiyhtiössä seurataan sääennusteita ja säätilaa. Jos tuis-kuttaa ja tuulee kovasti, suoalueilla latu on pian taas ummessa. Silloin tällaisille pätkille ei kannata tampparilla lähteä.

Tampparit. Reittiyhtiön käytössä Ylläksellä on viisi noin 4 500 kilon painoista tampparia. Näistä yhdellä ajetaan moottorikelkkareittejä ja loppuilla neljällä latuja. Kolme tamppareista on PistenBully-merkkiä ja kaksi Prinoth-merkkisiä. Ennen 3-kategorian latujen avautumista hoito sujuu tavallisesti kolmella koneella, ja neljäs otetaan mukaan kuumimmalle sesongille.

Reitit. Kaikilta Ylläksen laduilta löytyy sekä perinteisen ura että luistelubaana. Kapeimmillaan latu on nelisen metriä leveä. Ladun kunnostamiseen riittää yksi ajokerta. Pällekkäiseltä ajolta ei kuitenkaan voi täysin välttyä, sillä latuverkoston kunnostamiseksi koneet joutuvat toisinaan ajamaan uudelleen jo ajettuja pätkiä.

Kulut. Olosuhteista riippuen tamppari kuluttaa tunnissa 20–30 litraa polttoainetta. Päivän aikana kolmen koneen kulutus on noin 650–700 litraa, mikä tarkoittaa noin 1500–2000 euron polttoainekuluja.